

कृषि विकास बैंक लि.

खुला प्रतियोगितात्मक लिखित परीक्षाको पाठ्यक्रम

पदको विवरण

पद : लेखपाल
तह : ४ (चार)

सेवा/समूह : प्रशासन/प्रशासन

परीक्षाको किसिम :

(क) : लिखित परीक्षा : २०० पुर्णाङ्ग (ख) : अन्तर्वार्ता : ३० पुर्णाङ्ग

न्यूनतम सैक्षिक योग्यता :

मान्यता प्राप्त विश्वविद्यालय वा परीक्षा बोर्ड वा संस्थाबाट व्यवस्थापन संकाय वा मानविक संकायमा मूल विषय अर्थशास्त्र लिई प्रविणता प्रमाणपत्र वा कक्षा १०+२ उत्तीर्ण गरी कम्प्युटर सम्बन्धी न्यूनतम ३ महिनाको आधारभूत तालिम हासिल गरेको ।

पाठ्यक्रमको उद्देश्य :

बैंकको लेखपाल, सहायकस्तर प्रशासन सेवा तह-४, पदका लागि निर्धारित कार्यविवरणलाई दृष्टिगत गरी तोकिएको आवश्यक योग्यता पुगेका योग्य उम्मेदवारहरु मध्येबाट कार्यालयको दैनिक कार्य संचालनका लागि बैंकको कार्यक्षेत्र र कार्य प्रकृतिसंग सम्बन्धित निक्षेप, कर्जा तथा अन्य बैंकिङ्ग कारोबार संचालनका सान्दर्भिक विषयमा उम्मेदवारको सैद्धान्तिक र व्यवहारिक ज्ञानको परीक्षण गर्नु प्रस्तुत पाठ्यक्रमको उद्देश्य रहेको छ ।

लिखित परीक्षा योजना :

सि.नं.	पत्र	विषय	खण्ड	प्रश्न प्रकृति	प्रश्न संख्या	अंक	अंकभार	पूर्णाङ्ग	उत्तीर्णाङ्ग	समय
१	प्रथम पत्र	सामान्य ज्ञान, कानून, तथा आर्थिक सम्बन्धी	क	वस्तुगत बहुवैकल्पिक	२५	२	५०	१००	४०	२० मिनेट
			ख	लामो उत्तर	५	१०	५०			
२	द्वितीय पत्र	सेवा सम्बन्धी	क	छोटो उत्तर	६	५	३०	१००	४०	१ घण्टा १५ मिनेट
				लामो उत्तर	२	१०	२०			
			ख	छोटो उत्तर	६	५	३०	१००	४०	२ घण्टा ३० मिनेट
				लामो उत्तर	२	१०	२०			

द्रष्टव्य:

- लिखित परीक्षाको प्रश्नपत्र नेपाली वा अंग्रेजी दुवै भाषामा सोधिने छ । सबै प्रश्नको उत्तर अनिवार्य हुनेछन् । लिखित परीक्षामा परीक्षार्थीले नेपाली र अंग्रेजी भाषामध्ये कुनै एक वा दुवै माध्यममा उत्तर दिन सक्नेछन् ।
- वस्तुगत बहुवैकल्पिक (Multiple Choice) प्रश्नहरुको गलत उत्तर दिएमा प्रत्येक गलत उत्तर बापत २० प्रतिशत अङ्ग कट्टा गरिनेछ । तर उत्तर नदिएमा त्यस बापत अङ्ग दिइने छैन र अङ्ग कट्टा पनि गरिने छैन ।
- पाठ्यक्रममा भएका यथासम्भव सबै पाठ्यांशका ईकाईहरु समावेस हुनेगरी प्रश्न सोधिने छ ।
- विषयगत प्रश्नको हकमा एउटा लामो प्रश्न वा एउटै प्रश्नका दुई वा दुई भन्दा बढी भाग (Two or More parts of a single question) वा एउटा प्रश्न अन्तर्गत दुई वा बढी टिप्पणीहरु (Short notes) सोध्न सकिने छ ।
- यस पाठ्यक्रम योजना अन्तर्गतका पत्र/विषयका विषयवस्तुमा जेसुकै लेखिएको भए तापनि पाठ्यक्रममा परेका कानुन, ऐन, नियम, विनियम तथा नीतिहरु परीक्षाको मिति भन्दा तीन महिना अगाडि (संशोसन भएका, संशोधन भई हटाईएका, वा थप गरी कायम रहेकालाई यस पाठ्यक्रममा समावेस भएको सम्भनु पर्दछ ।
- लिखित परीक्षामा प्रत्येक पत्रको उत्तीर्णाङ्ग न्यूनतम ४०% (प्रतिशत) अङ्ग रहेको र लिखित परीक्षामा सफल भई योग्यताक्रममा छनौट भएका उम्मेदवारहरु मात्र अन्तर्वार्ता परीक्षामा सम्मिलित हुन पाउने छन् ।
- पाठ्यक्रम स्वीकृत तथा लागु मिति : २०७६/०३/०५

८)

प्रथम-पत्र :

खण्ड-क : सामान्य ज्ञान तथा कानूनी व्यवस्था

वस्तुगत बहुबैकल्पिक	२५ प्रश्न X २ अंक = ५०
---------------------	------------------------

- १) नेपालको भौगोलिक, ऐतिहासिक, राजनैतिक, साहित्यिक, धार्मिक, प्रशासनिक, आर्थिक, शैक्षिक तथा खेलकुद सम्बन्धी जानकारी ।
- २) राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय स्तरका प्रमुख समसामयिक विषय तथा घटनाक्रमहरु बारे सामान्य जानकारी ।
- ३) नेपालको संविधान ।
- ४) नेपाल राष्ट्र बैंक ऐन, २०५८ ।
- ५) बैंक तथा वित्तीय संस्था सम्बन्धी ऐन, २०७३ ।
- ६) बैंकिङ व्यवसायमा प्रयोगहुने बैंकिङ शब्दावलीहरु (Banking Terminology)
- ७) कृषि विकास बैंक लि. कर्मचारी सेवा विनियमावली, २०६२ ।

खण्ड-ख : आर्थिक, लेखा तथा बैंकिङ सम्बन्धी:

लामो उत्तर	५ प्रश्न X १० अंक = ५०
------------	------------------------

- १) बैंकिंग अवधारणा, विकासक्रम, बैंकका मुख्य कार्यहरु, नेपालको आर्थिक विकासमा बैंकिंग क्षेत्रको महत्व, वर्तमान अवस्था, वर्गीकरण, चुनौती तथा पुन्याएको योगदानहरु, वाणिज्य बैंकको काम, कर्तव्य र अधिकार ।
- २) नेपाल राष्ट्र बैंकको स्थापना, महत्व तथा काम कर्तव्य र अधिकार एवं नेपाल राष्ट्र बैंकबाट ईजाजतपत्र प्राप्त संस्थाहरुलाई जारी एकीकृत निर्देशन सम्बन्धी जानकारी ।
- ३) निक्षेप सेवाको अवधारणा, प्रकार, श्रोत संकलन तथा परिचालन, कर्जा सेवाको अवधारणा, कर्जाको प्रकार, कर्जा चक्र, कर्जा वर्गीकरण तथा कर्जा व्यवस्थापन ।
- ४) लेखा प्रणालीको परिचय, सिद्धान्त, उद्देश्य, प्रकार तथा विशेषताहरु, एकोहोरा लेखा प्रणाली, दोहोरा लेखा प्रणाली, सरकारी लेखा प्रणाली तथा बैंकिङ लेखा प्रणाली, लेखा भौचर, लेजर खाता, आम्दानी तथा खर्च हिसाव, सन्तुलन परीक्षण, नाफा नोक्सान हिसाव, वासलात, नगद प्रवाह विवरण, वित्तीय विवरणको महत्व तथा भूमिका ।
- ५) अर्थशास्त्रको परिभाषा, माग, उत्पादन, पूर्ति, उपभोग तथा बचतको सिद्धान्त, जनसंख्या, लगानी, राष्ट्रिय आम्दानी, विप्रेषण, मुद्रास्थिति, आयात, मौद्रिक नीति तथा वित्तीय नीति, निर्यात, सरकारी बजेट र आर्थिक उदारीकरण सम्बन्धी सामान्य जानकारी ।

द्वितीय-पत्र : सेवा सम्बन्धी

खण्ड-क : कार्यालय संचालन तथा सूचना प्रविधि सम्बन्धी

छोटो उत्तर	६ प्रश्न X ५ अंक = ३०
लामो उत्तर	२ प्रश्न X १० अंक = २०

- १) संगठन: संगठनको परिभाषा, संगठनात्मक संरचना, संगठनको प्रकार, उद्देश्य, संचार प्रणाली, संगठनात्मक परिवर्तन र विकास, संस्थागत सुशासन सम्बन्धी जानकारी ।
- २) व्यवस्थापन: व्यवस्थापनको परिभाषा, सिद्धान्त तथा कार्यहरु, उत्प्रेरणा, व्यवस्थापन सूचना प्रणालीको आवश्यकता र महत्व । ग्राहक सम्बन्धी व्यवस्थापनको अवधारणा, महत्व, प्रकृया तथा औजारहरु ।

- ३) कार्यालय व्यवस्थापन: चिट्ठीपत्र लेखन, पत्राचार, दर्ता चलानी, फाईलिङ, अनुक्रमणिका, संचार व्यवस्थापन, अभिलेख व्यवस्थापन, टिप्पणी तथा प्रतिवेदनको परिचय र ढांचा, कार्यालय संरचना र सजावट।
- ४) मानव संशाधन व्यवस्थापन: मानव संसाधन व्यवस्थापनको परिभाषा, उद्देश्य, महत्व, कर्मचारी छनौट तथा भर्ना, तालीम तथा विकास, सरुवा, कार्य विवरण, कार्य बिश्लेषण, पुरस्कार तथा दण्ड सजाय, कार्य सम्पादन मूल्यांकन, वृत्ति विकास योजना।
- ५) गणित (Math) : Unity Method, Fraction, Decimal, Simple and Compound Interest, Percentage, Ratio & Proportion, Discount & Comission, Simple Average and Weighted Average.
- ६) सुचना प्रविधि : Operating system, Application software, Windows, MS office system, Internet, e-mail, Hardware, Networking, Nepali & English typeing, Database management system, Related threats
- ७) बैंकिङ थेट्रमा Core Banking System (CBS) को आवश्यकता, महत्व, भूमिका, यसको कार्यान्वयन गर्दा ध्यान दिनुपर्ने विषय तथा सम्भावित जोखिमहरु।
- ८) बैंकिङ सेवाहरु : निक्षेप सेवा, कर्जा सेवा, विप्रेषण, बैंक जमानत, प्रतितपत्र, Branchless Banking, Any Branch Banking System (ABBS), Mobile Banking, Internet Banking, SWIFT, Draft, ATM, Debit/Credit Card, ASBA, Demat Account, Financial Literacy, Agency Service, Bancassurance.

खण्ड-ख : बैंकिङ सम्बन्धी

छोटो उत्तर	६ प्रश्न $\times$ ५ अंक = ३०
लामो उत्तर	२ प्रश्न $\times$ १० अंक = २०

- १) नगद कारोबार, यसको आवश्यकता, महत्व, नगद कारोबारमा ध्यान दिनुपर्ने विषयहरु र सम्भावित जोखिम।
- २) चेक र भौचरको परिभाषा, प्रकार, आवश्यकता, आधारभूत तत्वहरु तथा महत्व।
- ३) निक्षेप खाताका विशेषताहरु, खाता खोल्दा तथा संचालन गर्दा ध्यान दिनुपर्ने विषयहरु।
- ४) विप्रेषण सेवा (Remittance) को अवधारणा, प्रकार, महत्व तथा नेपालको अर्थतन्त्रमा यसको योगदान।
- ५) कोष तथा गैरह कोषमा आधारित कारोबारको अवधारण, आवश्यकता, वर्गीकरण र फरक।
- ६) बैंकिङ व्यवसायमा ग्राहकको महत्व, ग्राहक पहिचान, मुल्याङ्कन तथा ग्राहक सम्बन्ध व्यवस्थापन।
- ७) बैंकिङ व्यवसायमा अन्तर्निहित जोखिम, यसका प्रकार र सोको व्यवस्थापन सम्बन्धी जानकारी।
- ८) अन्तरशाखा हिसाबको आवश्यकता, महत्व र कारोबारमा ध्यान दिनुपर्ने विषयहरु।
- ९) बैंक तथा वित्तीय संस्थामा कार्यरत कर्मचारीले पालना गर्नुपर्ने आचरण तथा अनुशासन सम्बन्धी जानकारी।
- १०) नेपालको आर्थिक (कृषि/ग्रामीण/बैंकिंग) थेट्रको विकासमा कृषि विकास बैंक लि.को योगदान तथा भूमिका।
- ११) कृषि विकास बैंक लि.को स्थापना, विकासक्रम, कार्यप्रकृति, दूरदृष्टि, ध्येय, उद्देश्य, संगठनात्मक संरचना, कारोबारको अवस्था, विद्यमान सबल एवं दुर्वल पक्षहरु तथा अवसर र चुनौतिहरु।

